

Karácsony után, mikor a babonás hagyomány értelmében vízkeresztkor a nyitott tűzhely, a kandalló felletti polcra — hol az ünnepek alatt mindenütt ki vannak állítva —, leszedték, csendes téli esteken nagy gonddal ragasztgatták be őket a nagy családi albumokba, a scrap-book-okba, a kivágott képek és egyéb viktoriánus ereklyék közé. Ezek a hatalmas régi albumok, melyek kúratómunkám során oly nagy segítségemre voltak, a familiák féltett kincsei, amolyan legszemélyesebb képeskönyvek, melyek lapjain az egymást követő generációk ifjúságának ujljenomatai és számfülei élénken bizonyítják, hogy féltett kincs és sokat lapozott közhasználati tárgy egyszerre voltak. Ezeket a régi kedves Christmas card albumokat Angliában a vidéki udvarházakban, falusi kunyhókban és tanyákon épúgy megtalálja az ember, rendszerint a Szentírás közelében valahol, amiképpen a windsori ősi királyi vár hatalmas termeiben is gondosan őrzi a magáét egy csodálatraméltó, nagyműveltségű idős hölgy, *Queen Mary*, Mária anyakirályné, aki 18 hatalmas albumban gyűjtötte össze kislánykorától kezdve, 1872 karácsonyától kezdve saját kedvelt Christmas cardjait.

Az én könyvem, melynek témájáról e rövid beszámolóban izelítőt igyekeztem adni, ennek a régi, de eddig eléggé fel nem fedezett és fel nem dolgozott tükörnek és médiumnak, a százesztendőös viktoriánus Christmas cardnak a segítségével igyekszik új adalékokat szolgáltatni Viktória korának kultúrhis-óriai, művészeti és ízléstörténeti portréjához. Persze a könyv meritumába most nem merülhettem bele, de talán ez a kis beszámoló megérzéketeti, hogy ilyen izgalmas, valóságos felfedező út volt az én számomra ennek a kb. 100.000 szavas könyvnek a megírása, az azzal kapcsolatos kutatómunka és végül eredményeim formábaöntése, melynek során egy tízesztendővel ezelőt számomra meglehetősen ösmeretlen világ, egy közben nagyon megszeretett világ történetébe mélyedtem el.

Buday György

1943. március

*A nagy katlanban fortyog a világ
Minden ami érték, most semmivé válik
És a salak győztesen fröcsköl szerteszt
Bevonva mindent a kéklő láthatárig*

*S mi rogyant térdel némán ballagunk
Hitellenül, béklyókba vert sereggel
És merev tekintettel nézünk farkasszemet
A szürke, piszkos salakfergeteggel.*

*Jó volna hinni, hogy nem él túl korunk
S az eszme szétmállik, mint sár a napon
Ha szeretet születik a gyűlölet helyén
S megvált bennünket egy csodás hajnalon.*

BALÁZS ERZSÉBET